

Міністерство освіти і науки України
Олександрійський педагогічний фаховий коледж
імені В.О. Сухомлинського

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Анатолій Литвин

» 03 2021

ПРОГРАМА
вступних випробувань
з української мови і літератури
(на основі повної загальної середньої освіти)
для вступу до Олександрійського
педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського
спеціальності 013 «Початкова освіта»

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
викладачів гуманітарних дисциплін
та іноземних мов
Протокол № _____ від _____ 2021
Голова комісії _____ Лариса Степанова

Програма
для вступних випробувань
з української мови та літератури для абітурієнтів ,
які вступають на основі повної загальної середньої освіти

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступних випробувань розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06. 2018 р. № 696), з урахуванням чинних програм з української мови та літератури для 5–9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804), для 10-11 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407).

Зважаючи на варіативність програм з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, до програми внесено персоналії письменників і художні твори, вивчення яких передбачено всіма чинними програмами і відображено в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація» , «Стилістика», «Розвиток мовлення») та «Українська література» («Усна народна творчість», «Давня українська література», « Література кінця XVIII – початку ХХ ст.», «Література ХХ ст.», «Твори українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес»).

Мета й завдання вивчення української мови та літератури визначені державною програмою з української мови та літератури, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів.

Основна мета вивчення української мови та літератури у навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатогої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.

Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні й загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складна форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на – *но* , - *то*). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на - *но* , - *то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник . Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого і найвищого ступенів. Правопис прислівників на –*о* , -*е* , утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні і підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів

речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6 . Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри», «Засвіт встали козаченьки». Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

2. Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів». Григорій Сковорода «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

3. Література кінця XVIII — початку ХХ ст.

Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка»;

Тарас Шевченко «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт»;

Пантелеймон Куліш «Чорна рада»;

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»;

Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1,4 частини);

Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля»;

Іван Франко «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

4. Література ХХ ст.

Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків», «Intermezzo»;

Василь Стефаник «Камінний хрест»;

Ольга Кобилянська «Меланхолійний вальс»;

Леся Українка «Contra spem spero!», «Лісова пісня»;

Микола Вороний «Блакитна Панна»;

Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...»;

Павло Тичина «О панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Пам'яті тридцяти»;

Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду...»;
Микола Хвильовий «Я (Романтика)»;
Юрій Яновський «Майстер корабля»;
Володимир Сосюра «Любіть Україну»;
Валер'ян Підмогильний «Місто»;
Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом»;
Микола Куліш «Мина Мазайло»;
Богдан-Ігор Антонич «Різдво»;
Олександр Довженко «Зачарована Десна»;
Андрій Малишко «Пісня про рушник»;
Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина...», «Задивляюся в твої
зіниці...», «Лебеді материнства»;
Василь Голобородько «Наша мова»;
Олесь Гончар «Модри Камень»;
Григор Тютюнник «Три зозулі з поклоном»;
Василь Стус «Господи, гніву пречистого...»;
Іван Драч «Балада про соняшник»;
Дмитро Павличко «Два кольори»;
Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

5. Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний «Тигролови»;
Євген Маланюк «Уривок з поеми».

6. Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище.

Критерії оцінювання тестових завдань

Тест складається із двох частин.

I частина містить 15 завдань із української мови, II частина — 10 завдань з української літератури. Неправильно позначені та виправлені відповіді в бланку вважатимуться помилкою. Загальна кількість завдань – 25.

Час на їх виконання – 60 хвилин.

Оцінювання виконання завдань з української мови та літератури:

- українська мова: завдання I-II рівня оцінюється від 1 (з однією правильною відповіддю) до 4 балів (завдання на відповідність), завдання III рівня – по 2 бали ;
- українська література: завдання I-II рівня оцінюється від 1 (з однією правильною відповіддю) до 4 балів (завдання на відповідність), завдання III рівня – по 1 балу.

Максимальна кількість балів – 33

(українська мова – 20 б., з українська література – 13 б.)

«12» балів ставиться, якщо бездоганно виконано усі завдання.

Примітка: **«12» балів** не ставиться за наявності виправлення **(33 правильних відповідей)**.

«11» балів ставиться за умови правильного виконання **100%** завдань та наявності одного-двох виправлень або неповної відповіді на одне питання. **(32-31 правильних відповідей)**.

«10» балів ставиться за умови правильного виконання **100%** завдань та наявності трьох виправлень або за умови правильного виконання не менше, як **90%** завдань **(30 правильних відповідей)**.

«9» балів ставиться за умови правильного виконання не менше, як **85%** завдань **(29-28 правильних відповідей)**.

«8» балів ставиться за умови правильного виконання не менше, як **75%** завдань **(27-25 правильні відповіді)**.

«7» балів ставиться за умови правильного виконання не менше, як **65%** завдань **(24-21 правильних відповідей)**.

«6» балів ставиться за умови правильного виконання не менше, як **55%** завдань **(20-18 правильних відповідей)**.

«5» балів ставиться, якщо правильно виконано не менше, як **50%** завдань **(17 правильних відповідей)**.

«4» бали ставиться за умови правильного виконання не менше, як **45%** завдань **(16-15 правильних відповідей)**.

«3» бали ставиться за умови правильного виконання не менше, як **30%** завдань **(14-10 правильних відповідей)**.

«2» бали ставиться за умови правильного виконання не менше, як **20%** завдань **(9-7 правильних відповідей)**.

*За зазначену роботу студент може одержати від **1 бала** (за роботу, яка не дала належного результату,) до **12 балів**.*

Кількість набраних балів	Бал
33	12
32-31	11
30	10
29-28	9
27-25	8
24-21	7
20-18	6
17	5
16-15	4
14-10	3
9-7	2
6-1	1

Укладач: Л.В.Степанова, голова циклової комісії викладачів гуманітарних дисциплін та іноземних мов